Гасым ГАСЫМЗАДӘ

БУЛАГЛАРЫН МАҺНЫСЫ

Ахар сызылтыјла јол кедә-кедә
Ендикчә, галхдыгча чошар булаглар.
Кәзиб бир-бирини тапар дәрәдә,
Севинчдән күкрәјиб дашар булаглар.

Гајнајар, чырпынар, гарышар селә,
Сығмаз мәчрасына, ахар саһилә;
Мат гојар аләми зәнкуләсијлә,
Үммана мәчлисинә гошар булаглар.

Кәлмәзди бир заман сәси-сәмири,
Јералты мәһбәсди мәканы, јери.
Зүлмәтин гојнундан гопандан бәри
Әбәди маһныјла јашар булаглар.

АЛАЧЫГ ВӘ ЧАДЫР

Көч јурда дүшәндә кәлиб гоншулар
Башлајарлар ишә, сөз ата-ата.
Чубуглар санчылар, чәтән гошулар,
Бир бүсат гурулар бирчә саата.

Дурар алачығын үзү арана,
Јанлығы нахышлы, үстү боз кечә.
Бүрүнсә бүсбүтүн дағлар борана,
Лүзум да көрүнмәз очага—печә.

Ја да күн шығыса, јанса от, чичәк,
Дәјишиб сојујар, елә бил, иглим...
Тикилиб, бәзәниб нечә дә көјчәк—
Дирәји көј будаг, бәзәји килим.

Готазлар, буталар өртүб таваны,
Дөшәмә ағ-сары чичәклә долу.
Бурда ширин мүркү тутар инсаны
Гавалтәк дөјәндә дәјәни долу.

Јатмазсан һәвәсдән сәһәрә кими,
Сазын сәдасыны бурда динләсән.
Севмиш «Короғлу»ну, севмиш
«Дилгәми»
Әһсән бабаларын зөвгүнә, әһсән!

Капрон чадыр да вар, кирсән истидә
Палтарлы-палазлы чимиб чыхарсан...
Булудлу һавада, күнбатан вә'дә
Истәсән ичиндән буз да јығарсан.

Бириси тәзәдир, бириси гәдим,
Көнлүмә јад дејил һәр ики дујғу—
Јенини бәс нечә мән тә'риф едим
Јериндә дејилсә исти-сојуғу?

ЗӘНН ЕЛӘМӘ...

Ләпәдөјән јердә јатыб гара гаја,
Синәсини зәриф-зәриф чичәк бәзәр.
Көкләрини гармаг-гармаг јаја-јаја,
Сәрт үзүнү јумшаг-јумшаг отлар әзәр,
Јосундурму, мамырдырмы бу көк атан,
Даш үстүндә јурд салыбдыр нә
мәрданә!
Көлкәсиндә нечә-нечә сүрү јатан
Палыддан да күчлү кәлди бу от мәнә.
Бир гүдрәтли гәләм һәлә чох-чох габаг
Вәсф еләјиб бу јашамаг һәвәсини.
Ешитмишәм бундан сонра тез-тез анчаг
Ловғаланан зәриф отун чыр сәсини:
—Тәбиәтин һәр чеврүнә дөзә-дөзә
Јашамағы мәндән артыг севән һаны!
Гајалары, гумлуглары кәзә-кәзә
Өз нәслимлә тутмалыјам мән јаһаны.
Дедим:
—Дајан,
Еј гәһрәман,
Вар тә'рифә, алгышлара лајагәтин.
Доғрудан да, һеч дөзүлмәз, ағыр, чәтин
Бир мәканда баш сахлајыб өмр
едирсән,
Инадына, дөзүмүнә әһсән, әһсән!
Лакин инсан гаршысында «мәнәм»
демә,
Гүррәләниб өјүнмәјин чох наһагдыр.
Даш үстүндә јашасан да, зәнн еләмә
Мәним јерим сәнинкиндән
јумушагдыр...

Закир БӘХТИЈАР

Вәтәниндир

Сөз демәјә чәсарәт дә,
Севмәк үчүн мәһәббәт дә,
Һәр хош күн дә, сәадәт дә
Зәһмәт гәдри биләниндир.

———

Салынмајыб јоллар наһаг,
Сәрин көлкә, гајнар булаг,
Јағышлы күн, сојуг, сазаг,
Јолдан өтүб кечәниндир.

———

Арзу, әмәл, көнүл, истәк,
Мин әтирли әлван чичәк,
Синәмдәки вуран үрәк,
Мәним дејил, Вәтәниндир!

Рафиг ЈУСИФОҒЛУ

Палыд ағачы

Бир палыд ағачыны
Һамар кәссән әкәр сән,
Ағачын көтүјүндә
Улдуз шәкли көрәрсән.

Чохларынын бу ишдән
Һәлә хәбәри јохдур.
Тәбиәтин сирләри
Дејирәм нечә чохдур.

Ахы, бу палыд һара,
Ахы, бу улдуз һара?
Улдуз бағышлајырлар
Биздә гәһрәманлара.

Көрәрәк палыдларда
Әзәмәти, дөзүмү.
Она улдуз бәхш едиб
Тәбиәтин өзүмү?!

ТЕАТР

Отузунчу илләрин сону—гырхынчы илләрин әввәлләриндә тамашаја гојулмуш бу мусигили комедијанын мүвәффәгијјәти, онун гыса вахтда дилдән-дилә дүшмәси јашлы нәслин јахшы јадындадыр. Сонралар өлкәмизин шәһәрләринә «сәјаһәтә» чыхмасы, хүсусилә Өзбәкистан, Тачикистан, Түркмәнистан театрларынын сәһнәсиндә алгышларла гаршыланмасы, кениш тамашачы — динләјичи күтләсинин рәғбәтини газанмасы онун уғурлу талејә малик олмасыны ајдын көстәрирди.

Илләрин сынағындан чыхмыш «Беш манатлыг кәлин» Ш. Гурбанов адына Азәрбајчан Дөвләт Мусигили Комедија Театрында јенидән тамашаја гојулмушдур. Инамла дејә биләрик ки, илләр, бу көзәл әсәри солдура билмәмишдир. Ики көркәмли сәнәткарын — јазычы Мәммәд Сәид Ордубадинин вә бәстәкар Сәид Рүстәмовун јарадычылыг илһамынын биркә мәһсулу олан бу әсәрин јенидән сәһнә тәчәссүмү ики мә'нада севиндиричи вә фајдалыдыр.

Әввәла она көрә ки, Азәрбајчан мусигили комедија жанрынын хәзинәсинә дахил олмуш «Беш манатлыг кәлин» опереттасы илә мүасир кәнчлик әјани сурәтдә гаршылашыр. Икинчиси, она көрә фајдалыдыр ки, театрымыз Азәрбајчанда мүасир мөвзуда јазылмыш илк мусигили комедијаја јенидән «һәјат вәсигәси» вермәклә репертуарыны тәравәтләндирмишдир. Бу, коллективин мүасир әсәрләр јаранмасы уғрунда апардығы сәмәрәли ахтарышларла јанашы вахты илә јаранмыш јахшы әсәрләрә дә гајғысыны вә диггәтини ајдын көстәрир.

Драматуркијанын инчә мәтләбләринә, онун зәнкин мәзијјәтләринә дәриндән бәләд олан көркәмли јазычы Мәммәд Сәид Ордубади 30-чу илләр үчүн чох мараглы вә јени мөвзуја мүрачиәт етмишди. О, бир аиләнин талејиндә, јени һәјатын фәал гуручулары олан кәнчләримизин пак севкисиндә, түкәнмәз арзусунда, хош амалларында кәндимиздә баш верән дәјишикликләри, коллективләшмәнин үстүнлүкләрини сәвә-сәвә гәләмә алмышдыр. Драматург, пјесин парлаг идејасыны тамашачылара чатдырмаг үчүн сечдији чох садә һадисәләр чәрчивәсиндә мараглы комик вәзијјәтләр јаратмышдыр. Әсәр, әввәлдән ахырадәк хош тәбәссүм, хејирхаһ күлүш, нәчиб јумор үзәриндә гурулмушдур. М. С. Ордубади образлары фәрди диллә данышдырмаға, онлары габарыг шәкилдә характеризә етмәјә чалышмыш вә истәјинә наил олмушдур.

Пјесин персонажлары кимдир? Көһнәлијин һавасы башындан чыхмамыш, колхоз гурулушуна һәм горху, һәм дә икраһ һисси илә јанашан, пулкир Кәрбәлаји Һүсејнәли, әринин сөзүндән чыхмајан Сәлби, јенилијә чан атан, бир-бирләрини тәмиз мәһәббәтлә севән вә өз арзуларына чатмаг уғрунда јахшы мә'нада кәләк ишләдән Назназ, Гијас, Күлназ вә Надир... Драматург онларын дахили аләмини, һәм мүсбәт, һәм дә мәнфи чәһәтләрини өзүнә мәхсус мәһарәтлә ачыб көстәрир, һәрәкәтләрини, давранышларыны, гајә вә истәкләрини хош күлүшлә ашылајыр.

... 30-чу илләрин Азәрбајчан кәнди. Илләрдән бәри зүлмәт-зилләт ичәрисиндә јашамыш кәндлиләр јени һәјат гуручулуғуна башламышлар. Лакин бу мүбаризә Кәрбәлаји Һүсејнәлинин евинин дарвазасыны һәлә дөјмәмишдир. Һүсејнәли, коллективләшмәнин дүшмәни дејилдир, амма она рәғбәт дә бәсләмир. Шәхси мүлкијјәтчилик һисси һәлә дә ону тәрк етмәмишдир. Кәрбәлаји Һүсејнәлинин гызы Назназ, оғлу Надир кәнд чамаатындан кери галмамаг, колхоз гуручулуғунда фәал иштирак етмәк арзусундадырлар. Һәләлик исә бу көзәл арзунун гаршысына сәдд чәкилмишдир...

Пјесдәки һадисәләр сүр'әтлә чәрәјан етмәјә башлајыр. Назназ Гијасы севир. Бир чох манеәләрдән сонра о, истәјинә наил олур. Назназ илә Гијасын севки мачәрасы һадисәләрин кедишинә тәкан верир. Иш о јерә кә-

ВАГИФИН ХАТИРӘ МУЗЕЈИ

Музејин ачылышы.